

Ολο το παρασκήνιο της ενδοκυβερνητικής σύγκρουσης στην υπόθεση για το βιντεολόγιο

Του Ν. ΜΑΡΑΚΗ

ΕΝΑ πλέγμα ηθικών και πολιτικών στοιχείων βρίσκεται πίσω από την απόφαση του κ. Κ. Σημίτη να ακυρώσει την προηγούμενη απόφαση της κυβέρνησης για το βιντεολόγιο. Αισθάνθηκε ελκρινά ευνοημένος, σχεδόν σε προσωπική βάση, καθώς ανακάλυψε ότι οι αποφάσεις και οι πράξεις της δικής του κυβέρνησης θα δημιουργούσαν, στον χώρο των τυχερών

παιχνιδιών, ένα νέο κοινωνικό φαινόμενο το οποίο ο ίδιος ως πολιτικός αλλά και ως άτομο απεχθάνεται. Παράλληλα, διέγκωσε στην επιχειρηματολογία της Νέας Δημοκρατίας ορισμένες παραμέτρους οι οποίες θα μπορούσαν να συγκινήσουν τα κοινωνικά ήθημα που έλκονται από το μήνυμα του εκσιγχρονισμού και στα οποία απευθύνονταν ως τώρα σχεδόν αποκλειστικά, ή έστω προνομακά, ο ίδιος.

Η αναμέτρηση πήρε για τον κ. Σημίτη και

έναν χαρακτήρα πιο προσωπικό και δεν θα ήθελε να αφήσει τον κ. Κ. Καραμανλή να καταγάγει μια νίκη μέσα στο γήπεδο του εκσιγχρονισμού. Επιπλέον, ο κ. Σημίτης θεωρεί ότι η Νέα Δημοκρατία έχει υιοθετήσει μια στρατηγική σκανδαλογαγίας, την οποία θα αξιοποιεί σε κάθε ευκαιρία ώστε να φθείρει την εικόνα της κυβέρνησης και να δικαιολογήσει τη στάση της στις επικείμενες προεδρικές εκλογές. Ο ίδιος πιστεύει ότι βρι-

σκόταν ενόπιον ενός καταλυτικού διλήμματος όπου ήταν υποχρεωμένος να απαντήσει μόνος του ως υπεύθυνος πρωθυπουργός: «Στηρίζω μια κυβερνητική επιλογή που θεωρώ ότι έχει πρόβλημα, ακόμη και νομοθετικό, ή αποδέχομαι την ανάγκη της αλλαγής της αναλαμβάνοντας και το στρατηγικό κόστος της». Τελικά προτίμησε το δεύτερο με όποιο κίνδυνο και αν συνεπάγεται κατά την κρίση του.

Η μοναχική απόφαση του κ. Σημίτη

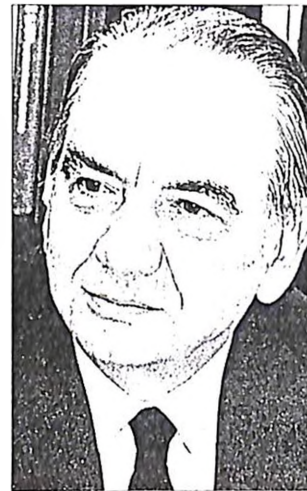
Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ αφηρόδιδασκε από τη φύση και από την έκταση του προβλήματος που ενέσκηψε με το βιντεολόγιο, καθώς μάλιστα στο διάστημα των 16 μηνών όπου εξελίσσεται η σχετική συζήτηση προτιμήθηκαν πολλές παραμέτρους για τις οποίες δεν είχε ενημερωθεί. Το θέμα, το οποίο είχε τότε την μορφή του ολυμπιακού λαχείου, είχε εξεταστεί δύο φορές στην Κυβερνητική Επιτροπή (Μάρτιος και Ιούλιος του 1998) και μια φορά στο Υπουργικό Συμβούλιο (Ιούλιος 1998) με αρκετά γενικούς όρους. Τις εισηγήσεις έκανε ο κ. Ευ. Βενιζέλος, ο οποίος κράτησε την υπόθεση αρχικά μόνος του και στη συνέχεια με τον υφυπουργό κ. Α. Φούρα. Ο Πρωθυπουργός έμεινε με την εντύπωση ότι οι αποφάσεις που κατατέθηκαν ήταν πολύ γενικές και περιλάμβαναν ελάχιστες συγκεκριμένες ρυθμίσεις αλλά δεν ασχολήθηκε περισσότερο, καθώς οι προεκτάσεις του ήταν στα θέματα της οικονομίας και της επερχόμενης κρίσης στα Βαλκάνια. Εκτοτε ο κ. Σημίτης ελάχιστα παρακολούθησε την όλη υπόθεση, η οποία βέβαια συνέχισε να εξελίσσεται χωρίς όμως να αναφέρονται προβλήματα που να προκαλούν την προσοχή του. Όλα κούδωναν ομαλά και αντιδράσεις καταγράφονταν μόνο από την κυρία Φάνη Πάλλη-Πετραλιά, βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, η οποία όμως δεν φαινόταν να έχει την υποστήριξη του κομματίου της. Τον Ιούλιο του 1999, με τροπολογία του αθηναϊκού νόμου εισήχθησαν στην εικόνα στοιχεία για την ηλεκτρονική και ηλεκτρομηχανολογική μορφή του λαχείου. Κατόπιν, τον Αύγουστο του 1999 καθορίστηκαν και οι λεπτομέρειες της οργανώσεως του. Τέλος, προ μηνός (10 Σεπτεμβρίου) έγινε και η προκήρυξη για τους αναδόχους.

Ο κ. Κ. Καλιώτης είναι ο υπουργός που πληροφόρηθηκε πρώτος την απόφαση του Πρωθυπουργού και εξέφρασε αμέσως τη συμφωνία του

Η κυρία Ελισάβετ Παπαζώη κράτησε αποστάσεις από την όλη υπόθεση και αρκέστηκε να διαβιβάσει στον Πρωθυπουργό τα σημειώματά του ΟΠΑΠ

Ο κ. Θ. Καρατζάς ήταν εκείνος που ευαισθητοποίησε τον Πρωθυπουργό για τις αντιδράσεις στο βιντεολόγιο

στάση του είχε μια ορισμένη επίδραση στις τελικές αποφάσεις του κ. Σημίτη ήταν ο κ. Κ. Καλιώτης, που προσκλήθηκε σε μια κοινή ιδίαν συνάντηση με τον Πρωθυπουργό μία ώρα προτού πραγματοποιηθεί η κρίσιμη σύσκεψη με τους άλλους υπουργούς. Εκεί οδήγησαν λίγες η σύμπτωση - καθώς βρι-

σκόταν στο Μέγαρο Μαξίμου με μια αντιπροσώπευση του Αγίου Όρους - λίγο η εκτίμηση του κ. Σημίτη ότι ο κ. Καλιώτης ήταν ο μόνος που του έδωσε κάποιες χρήσιμες πρόσθετες ιδέες. Οι δύο τους έκαναν μια σύνομη αναδρομή στα γεγονότα των προηγούμενων ημερών και συνέπεσαν στην εκτί-

μηση ότι το πολιτικό κόστος που θα ανέκυπτε, αν επέμεναν στις αρχικές αποφάσεις τους, θα ήταν μεγαλύτερο από την τακτική επιβάρυνση που θα προκαλούσε η ακύρωσή τους. Ο κ. Ι. Παναγιωτόπουλος ήταν ο δεύτερος υπουργός που πήρε κάποιο μήνυμα ενωρίτερα (έστω) και αν δεν ήταν άμεσα

θέμα. Ο Πρωθυπουργός μάλιστα προσδοκούσε από τους υπουργούς του μια μεγαλύτερη και πιο σοβαρή βοήθεια. Οι εκτιμήσεις του, μετά την ολοκλήρωση της όλης υπόθεσης, δεν φαινόταν να του επιτρέπουν μεγάλη ικανοποίηση. Γι' αυτό και οι εσωτερικές διαβουλεύσεις για το βιντεολόγιο σηματοδοτούν και μια νέα περίοδο στις σχέσεις του κ. Σημίτη με τα μέλη της κυβέρνησής του. Ο Πρωθυπουργός, τις προηγούμενες ημέρες, ενοχλήθηκε από την επιμονή των περισσότερων υπουργών του να δίνουν έμφαση στα τεχνικά θέματα και να υποτιμούν τις πολιτικές παραμέτρους. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα η ενόχλησή του ήταν τόσο μεγάλη ώστε εγκατέλειψε την παραδοσιακή επιφυλακτικότητα της συμπεριφοράς τους και δεν δίστασε να ερρινοεί τα επιχειρηματίους - όταν επέμεναν να αγνοούν τον κοινό του και να σβιαιοφανούν για τα πολιτικά θέματα που ανέκυπταν.

Οι υπουργοί άφησαν τον κ. Σημίτη ουσιαστικά μόνο. Αυτό φάνηκε σε αρκετές περιπτώσεις. Ένα πρώτο δείγμα ήταν όταν ζήτησε από την Υπουργία Πολιτισμού κυρία Ελισάβετ Παπαζώη να τον ενημερώσει για την κατάσταση όπως διαμορφωνόταν γύρω από το βιντεολόγιο. Η κυρία Παπαζώη σιγούρθηκε πίσω από το γεγονός ότι δεν ήταν η ίδια υπουργός Πολιτισμού όταν ελήφθησαν οι σχετικές αποφάσεις και αρκέστηκε να του διαβιβάσει ένα ενημερωτικό σημείωμα που ετοίμασε ο ΟΠΑΠ. Αλλά και ο κ. Σ. Κοσμίδης, γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, όταν έλαβε την εντολή από τον κ. Σημίτη να ετοιμάσει έναν φάκελο με τα νιοκομμένα από τις σχετικές συζητήσεις και τις αποφάσεις στα κυβερνητικά όργανα διήλωσε την πλήρη αδυναμία των υπηρεσιών του γραφείου του να ανταποκριθούν στην αίτησή του επειγόντως που είχε ο Πρωθυπουργός. Έτσι, όταν ελήφθησαν τις τελικές αποφάσεις του κ. Σημίτη ήταν υποχρεωμένος να σπληριχθεί μόνο στις προσωπικές αναμνήσεις και σημειώσεις του.

Το πρόβλημα με τον ΟΠΑΠ

ΥΠΗΡΞΕ ένα ακόμη γεγονός που ενόχλησε σφοδρά τον κ. Σημίτη τόσο από ηθική όσο και από πολιτική άποψη: η διαπραγματεύση, με αντικείμενο την κατανομή των αδειών των πρακτορείων βιντεολόγιο που πληροφόρηθηκε ότι γινόταν ανάμεσα σε κεντρικά στελέχη του ΟΠΑΠ και σε ορισμένους υπουργούς και βουλευτές. Ουσιαστικά, η εσωτερική συναινεση στην κυβέρνηση και στο ΠαΣοΚ για τη συγκεκριμένη ρύθμιση θα εξασφαλιζόταν με την παραχώρηση περίπου 20.000 αδειών σε «φίλους» υπουργών και βουλευτών. Προφανώς, το ηθικοπολιτικό πρόβλημα που θα ανέκυπτε ήταν τεράστιο και η διαχείρισή του αδύνατη. Ήταν εύκολο να υποθέσει κανείς ότι οι αντιθέσεις σε τοπικό και σε κεντρικό επίπεδο θα ήταν εκ των πραγμάτων τόσο μεγάλες ώστε να μην ελέγχονται οι αντιδράσεις όσον θα πίστευαν ότι «αδικήθηκαν». Άλλωστε, είχαν ήδη αρχίσει τα «καρφωμάτα» εναντίον ορισμένων στελεχών του ΠαΣοΚ για τα οποία υπήρχε η εντύπωση ότι θα καρπώνονταν το μερίδιο του λέντους από τις 20.000 αδειες. Κατά συνέπεια, η κυβέρνηση θα κρατούσε μια ωρολογιακή βόμβα, η οποία δεν

θα καθυστερούσε πολύ να εκραγεί. Πέρα από τα ηθικά στοιχεία, τα οποία ήταν κυρίαρχα στην προθυπουργική ανάλυση, θα πρέπει να προστεθεί και η χρονική σύμπτωση όλων αυτών των πιθανών περιποκών με τις εκλογές. Επιπλέον, ο Πρωθυπουργός από καιρό είχε ζητήσει την απομάκρυνση του διευθυντή ορισμού συμβούλου του ΟΠΑΠ κ. Σαλελέ. Η οδηνία αυτή εκδόθηκε για πρώτη φορά πριν από το τελευταίο κομματικό συνέδριο αλλά, μετά πάροδο τώσων μηνών, δεν έχει υλοποιηθεί λόγω των εσωκομματικών-πολιτικών διευκνώσεων του κ. Σαλελέ και της αδράνειας που τείνει να επικρατήσει στο εσωτερικό της κυβέρνησης και των ελεγχόμενων από αυτή οργανισμών. Η κατάσταση στον ΟΠΑΠ έχει γίνει πολύ ελεγχόμενος από αυτή οργανισμών. Η κατάσταση στον ΟΠΑΠ έχει γίνει πολύ προβληματισμόν αλλά και έντονων τριβών. Ο υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας κ. Σομαφής φέρεται μάλιστα να έχει διαμαρτυρηθεί πολλές φορές για την αδυναμία της κυβέρνησης να εξασφαλίσει την πραγματοποίηση μιας αλλαγής σε έναν οργανισμό που επιβλέπεται από την ίδια. Είς εμήκοσιν πολλών μάλιστα ο κ. Σομαφής φέρεται να είχε: «Αν ο

Σημίτης βγήκε για να κρατήσει Σαλελέδες σε δημόσιους οργανισμούς τότε εμείς θα πρέπει να πάμε στίπια μας». Τώρα, ο Πρωθυπουργός επανήλθε στο ίδιο θέμα και ζήτησε την άμεση λήψη μέτρων ώστε να επιλυθεί οριστικά το πρόβλημα στον ΟΠΑΠ. Το ερώτημα βέβαια είναι αν οι αλλαγές στον ΟΠΑΠ θα είναι οι μόνες ή αν θα υπάρξουν και άλλα πρόσωπα που θα αντικατασταθούν. Ο υπουργός παρό του Πρωθυπουργού κ. Κ. Γεϊτονας έχει μεταφέρει στον κ. Σημίτη το κλίμα έντασης που επικρατεί μέσα στην κοινοβουλευτική ομάδα και τη διάθεση που εκδηλώνεται για σοβαρές αλλαγές. Μέσα από αυτές τις συζητήσεις διαμορφώνεται μάλιστα η άποψη ότι οι κινήσεις του Πρωθυπουργού θα πρέπει να είναι ανάλογες με εκείνες που έγιναν στην κρίση με αφορμή την υπόθεση Οσταλάν και οδήγησαν στην αντικατάσταση δύο κορυφαίων στελεχών, του Θ. Πάγκαλου και του Αλ. Παπαδόπουλου. Ο κ. Σημίτης δεν δείχνει όμως να βρίσκεται στο ίδιο κλίμα και δεν επιθυμεί, προς το παρόν τουλάχιστον, να δώσει συνέχεια με αλλαγές υπουργών.

Ο κεντρικός τακτικός στόχος του Πρωθυπουργού βέβαια πρέπει να μετατοπίζεται αλλού: πρέπει να επανακτηθεί την εμπιστοσύνη όλων εκείνων των παραγόντων που είχαν, για πρώτη φορά, μια κυβέρνηση του ΠαΣοΚ να υποφέρει ενόπιον της κριτικής της Νέας Δημοκρατίας και να ανακαλεί την απόφασή της. Εν όψει μάλιστα των εκλογών ο στόχος αυτός αποκτά επιφανειακή χαρακτηριστικότητα.